

HASSSTRROLOJİ

Ya da Kısaca

HASTROLOJİ

Prof. Dr. Tolga YARMAN

Bilim, Teknik, Cumhuriyet

12 Mart 1994

Yazı başlığına bakıp:

- **Yahu, gayrı ciddiye, Tolga Hoca'ya yakışmıyor, demeyin.**

Gerçi, "**bilimsel**" içerikli olmakla birlikte, bu tür yazılarıma "**fantazi boyutunu**" katmayı çok seviyorum, biliyorsunuz. Ama hiç gayrı ciddi olmadım. Onu da teslim edeceğinize güveniyorum.

Sahi, yazı başlığına bakıp, yaklaşımımın size, "**gayrı ciddi**" olduğunu düşündürtecek birşey mi seziniyorsunuz ki! (*Gülmeyin*)

Sizin ilk bakışta, başlıktan ne anlayacağınızı bilmiyorum. (*Aslında galiba biliyorum!*) Yine de ben, neden onu seçtiğimi , biraz açıklayayım.

Bu yazıda esas olarak, son zamanlarda iyice revaçta olan "**Astroloji**", Türkçe bir deyişle "**Yıldız Falı**" ya da bunun, yazılı basının ötesinde artık televizyon ekranlarında da sıkça rastladığımız "**öğütlerini**", konu etmek istiyorum.

"**Astroloji**", Latince kökler itibariyle "**astr**" ve "**loji**" sözcüklerinden oluşuyor. "**Astr**", "**yıldız**" demek. Örneğin "**Astrofizik**" işte, "**Yıldız Fiziği**" oluyor.

"**Astrofizik**" çok zor bir bilim dalıdır. Bir yandan "**sonsuz büyüklükleri**" ele alan "**Kozmoloji**" ile (Evrenbilim'le), diğer yandan "**sonsuz küçüklükleri**" çalışan "**Atom Fiziği**", "**Nükleer Fizik**" ve "**Temel Parçacık Fiziği**" ile bütünleşir. "**Astrofizik**" kısaca, gökyüzündeki, her biri "**Güneşimiz**" gibi olan milyarlarca ve milyarlarca yıldızın; oluşumlarını olağan hayatlarını ve ölümlerini, inceler.

Bu açıdan "**Astrofiziğe**", güzel Türkçe'miz de, kapsamlı bir deyimle "**Yıldız Bilim**" diyebiliriz.

"**Loji**" sözcüğü, Latince'de "**bilim**" anlamına geldiğine göre, "**Astroloji**" sözcüğü asıl, "**Yıldız Bilim**" adını taşıyor. "**Astroloji**", oysa malum (*kendi kendini tanımlayış şekli itibariyle*) "**Yıldız Falı Bilimi**", demek olmaktadır.

Ama hemen belirteyim ki, yöntemleri ve konuları bakımından, "**Astrofizik**" (Yıldız Bilim) ve "**Astroloji**" (bu, Yıldız Bilim) arasında pek bir münasebet bulunmuyor.

Hem "**Astrofizik**" hem "**Astroloji**"; konuları çok farklı olmakla beraber; "**dilde**" öyle yahut böyle, "**Yıldız Bilim**" olarak belirlendiklerine göre; ben "**Esas Astroloji**"nin (yani Yıldız Falı Bilimi'nin) başına, aradaki "**farkı**" işaret etsin diye, şöyle bir "**H**" harfi eklemeyi öneriyorum.

Şaşırmayın... Açıklayayım...

"**Yıldız Fiziği**", "**kapsam**" olarak "**Astroloji**" yani "**Yıldız Bilim**". "**Esas Astroloji**" yani "**Yıldız Falı Bilimi**", o da "**anlam**" olarak "**Yıldız Bilim**". Karışıklığa sebebiyet vermemek üzere, ikincisine ("**Esas**" anlamında) "**Has Astroloji**", yahut kestirmeden işte, "**Hastroloji**" diyebileceğimizi düşünüyorum. (*Gülmeyin demiştim!*)

“Kıdem” sırasına bakılırsa; “Yıldız Fiziği” şunun şurası, yuvarlak yüz yıllık bir geçmişe sahip. “Esas Astroloji”, bizim “fark işaretimizle” söylersek, “Hastroloji” ise yüzyıllardır, hatta belki binlerce yıldır, gündemde ve revaçta ... O nedenle dediğim gibi “Astroloji”ye, “Esas Astroloji” anlamında, “Has Astroloji” yada kestirmeden “Hastroloji” demek sanırım pek uygun duruyor. (Bana galiba pek inanmadınız. Ama başka ne yapabilirim ki? Tamam işte, gülmeyin!..)

*

Bu yazıda “Astroloji”ye gönül vermiş olanlara, ona inananlara, onu meslek edinmiş olan “Hastrologlar”a (yani Has Astrologlar’a), derin bir “özen” içinde bulunduğumdan lütfen kuşku duymayın. Onları “incitmek” istemiyorum.

Ama düşünmeye bayılıyorum. Siz okurların da düşünmeye can attığınızı biliyorum. O nedenle amacım biraz “sesli düşünmek” ve olabilecekse bir “tartışma” açılmasına katkı vermek... Bu kadar...

Gerçi Konfüçyüs’ün meşhur bir sözü vardır, biliyorsunuz;

- **Bilmeden düşünmek tehlikelidir!**

Bu söze tamamen katılıyorum. Şu var ki maalesef hiç “Hastroloji” çalışmadığımı itiraf edeyim!..

Yine de konuyu; “akademik” bir açıdan bana “güven” verecek kadar “hacimlice” bir birikimle ele alabileceğimi umuyorum.

“Yanlış” bir şey söylüyorsam “Hastrologlar” beni düzeltsinler.

Hastroloji

“Astroloji”; dünyaya gelişimizle, gezegenimizin uzayda karşı karşıya olduğu “gökyüzü manzaralarını” ve bunların bizim üzerimizde oluşturduğu (öne sürülen) “etkileri” konu ediniyor.

Gerçekten de Dünyamız; Güneş’in etrafında dolanırken; geceleri gökyüzümüzü, farklı farklı “yıldız manzaraları” süslüyor. İşte “Oğlaklar”, “Akrepler”, “Yaylar” bir yıllık periyotlarla gelip geliyorlar.

Dünya; Güneş’in etrafında, örneğin “yazın” (eliptik) yörüngesinin bir tarafında; “kışın” bunun tam karşı tarafında bulunuyor. Dünya’nın Güneş’e dönük yanı “gündüz”; arkası da doğallıkla “gece” oluyor. Demek ki güzel “yaz geceleri” (kestirme bir deyişle) Güneş etrafındaki yörüngemizin neresiyse orasının, “dış kısmında” bulunan yıldızları seyredabiliyoruz.

Kışında (tabii açık havalarda) söz konusu mevkiin, yörünge üzerinde Güneş’e göre tam karşı tarafının, “dış kısmındaki” yıldızları görebiliyoruz.

Aslında gündüzleri Güneş ışınları atmosferimizde “saçılıp” gözümüzü almasa; örneğin “kışın gündüzleri”; yaz gecelerinde gördüğümüz yıldızların hemen tümünü, ayrıca, görebilirdik. Bunun gibi “yaz gündüzlerinde” de, kış geceleri gördüğümüz yıldızları seçebilirdik.

Gerçekte atmosfer dışında; Güneş'e karşı **“uzay yürüyüşü”** yapan astronotlar; söz konusu yıldızları (Güneş'e çok yakın duranlar hariç) rahatlıkla görebilirler.

Ay'da da örneğin durum bu açıdan aynıdır. **“Ay gündüzlerinde”** Güneş **“tepsi”** gibi, gökyüzündedir. Ama orada atmosfer olmadığı için gökyüzü, gündüz de, **“gece”** görüntüsündedir; görüş alanınızdaki hemen tüm yıldızları, o yüzden görebilirsiniz; bir tek Güneş'e, nispeten yakın duran yıldızları, Güneş'in çarpıcı parlaklığından dolayı seçemezsiniz.

Evet **“Dünya gecelerinde”**, Güneş'in etrafındaki yörünge yolculuğumuza bağlı olarak, farklı farklı **“yıldız manzaralarını”** seyrediyoruz. Bu açıdan doğrusu, tam nasıl olabileceğini kestiremiyorum (*sanırım pek kimse de kestiremiyordur*) ama farklı farklı **“uzay yahut yıldız etkilenmeleri”** altında bulunduğumuz; bunun da özellikle **“bebekleri”** doğum sırasında bir biçimde etkilendiği ileri sürülebilir.

Nasıl?

Durun durun... Böyle bir görüşü, birazdan çececek olmakla beraber, **“Astroloji”**ye gönül verenlere azıcık **“bilgi”** desteğinde bulunalım.

Gece-Gündüz, Üstümüzdeki Toplam Kozmik Etki Değişmiyor!..

“Uzay” hiç de, sanıldığı gibi **“boş”** değildir. Çünkü uzayda, nerede bulunsanız bulunun; orada, her yönde, **“görkemli bir manzara”** görürsünüz. **“Görmek”** demek, **“gördüğünüz yıldızlardan gelen ışıklar gözünüzde kesişiyor”**, demektir. Demek ki orada, hiçbir şey yok değil; en azından çünkü, bir defa **“ışık”** var, gördüğünüz tüm yıldızların toplam ışığı!..

Diğer taraftan; **“önünüz”** ile **“arkanız”** örneğin,(uzayda) bulunduğunuz noktada, farklı farklı ışıkları farklı farklı algılayacaktır.

Uzayın, bulunacağınız her konumu; ayrıca buradan baktığınız her yönü; farklı farklı **“manzaralar”** ile **“etkiler”**i, doğallıkla işaret edecektir. Bu da örneğin **“aynı bir insan”** olarak, uzayın başka başka yerlerinde bulunsak, **“karakterimiz”** üzerinde, farklı farklı **“etkiler”** oluşturabilecektir.

“Astroloji”ye eğer gönül vermişseniz, bu açıklamama hemen sarılmayın, çünkü böyle bir açıklamanın; ne ele aldığımız **“belli bir konum”** için, ne de söz gelişi **“Dünyamız”** için pek geçerli olmadığını düşünüyorum.

Gerçekten de uzayda belli bir konumda belli bir yöne bakıyorsak; **“gözümüze”** ve **“sırtımıza”** gelen **“etki”**, tabii farklıdır. Ama vücudumuza gelen **“toplam etki”**, dikkat ederseniz (pek) değişmez.

Tıpkı bunun gibi; Dünya’da ; her ne kadar yıl boyunca gecelerimizin “**yıldız dekoru**” değişiyorsa da; “**gece-gündüz**” açısından bakıldığında biz, gündüzleri (görelim-görmeyelim) Dünyamız konumunda bulunan “**yıldız etkilerinin bileşkesi**”, pratikçe hep aynı kalmaktadır. Yani “**kış gündüzleri**” boyunca, yaz gecelerinde gördüğümüz yıldızları biz çıplak gözle görmeyiz ama onların “**kozmik etkisini**” (evrene yaydıkları toplam etkiyi), Dünyamız (*kesine yakın bir tahminle ifade edeyim*) aynıyla hisseder!

Başka bir deyişle, yıl boyu “**gece dekorunun**” değişmesi demek, gece-gündüz, Dünyamız üzerindeki “**toplam kozmik etkinin**” değişmesi demek değildir. Bu etkinin tersine, pratikçe işte, hiç değişmiyor.

Gerçi “**olağanüstü**” şöyle bir şey olabilir.

Diyelim ki, gökyüzünde bir yerde bir “**süpernova patlaması**” yaşanıyor. “**Dev bir yıldız**” göçüyor, ölüyor. Bir anda “**etraf**” çok kısa bir süre için, ışığa boğuluyor. Uzayın her yerine doğru olduğu gibi, bizim de üstümüze, buradan olağan dışı “**kozmik ışınlar**”, “**nötrinolar**” yağıyor. Bunlar üstümüze gelip, (büyük çoğunlukla) geçip gidiyorlar.

Bu örnekte hiç kuşkusuz Dünya’nın olayı “**doğrudan**” algılayan tarafında bulunanlar, tam karşı tarafında bulunanlara oranla çok daha fazla bir “**kozmik duş**” alacaklar; bundan da göreceli olarak, daha fazla etkilenebileceklerdir.

Böyle bir etki tam da işte, “ **Radyasyon etkisi**”dir. Etkinin “**hissedilmesi**”, yani buna bağlı sonuçların belirlenmesi, ayrıca, hiç kolay değildir.

Bahsettiğim türden bir olaydan dolayı, haliyle dünya, “**olağan dışı**” bir “**kozmik resim**” algılamaktadır. Ama örneğin biliyoruz ki “**nötrinolar**”, hiçbir şeyle pek etkileşmeye girmeden, koskoca Dünya kitlesinden geçip gitmektedirler. Onların, ortamdaki varlığını ancak, fevkalade hassas “**nükleer almaçlarla**” belirleyebilmekteyiz.

Diğer bir deyişle, sözünü ettiğim olağanüstü durumda dahi, evet, bir “ **Radyasyon etkisine**” maruz kalıyoruz. Ama bunun üstümüzde “**belirgin değişiklikler**” meydana getirmesi, çok az olası görünüyor.

“**Olağan**” olarak nitelendireceğimiz gökyüzünden de, biteviye olarak, bir “ **Radyasyon yağmuru**” alıyoruz. Bu yağmurun içinde, çok çeşitli unsurlar vardır.

Bir defa işte, “**görünen ışık**” var. Yıldızları, görünen ışıkları sayesinde, görüyoruz.

Bunun dışında, gökyüzünden üstümüze sürekli olarak, çeşitli astro-fiziksel olaylardan kaynaklanan, “**X ışınları**” ve “**gama ışınları**” yağar. Bunlar, gözle görülmez. Çok yüksek enerjilidirler. O nispette zararlıdırlar. Şu var ki “**atmosferimiz**”, onları önemli bir ölçüde tutar. Bu açıdan bizi korur.

Kozmik ışınların içinde “**nötrinolar**” da bulunur. Bunlar yüksüz, sıfıra yakın kütleli, ama yüksek enerjili parçacıklardır. Çeşitli nükleer tepkimelere eşlik ederler ve belli süreçlerle yıldızlardan dışarıya boca edilirler.

Kozmik ışınlar arasında; “**gözle görünen ışığa**” oranla, çok çok daha fazla enerji yüklü, ama “**görünmez**” X ışınları, gamalar, nötrinolar ve öteki temel parçacıklar yanı sıra; “**görünen**” ışıktan çok çok daha az enerji yüklü (yine görünmez), bizim “ **radyo dalgaları**” boyutlarında dalga boyları olan “**elektromanyetik ışınlar**” da yer alır.

Bütün bunların (*o arada, değinmediğim öteki bir – iki belli başlı kozmik radyasyon ögesinin*) dışında Dünyamız, gökyüzündeki tüm “**evrensel kütle**yi”, bunun “**gravitasyonel çekim**” alanında olarak, hisseder. En başta Güneşimizi hisseder; çünkü onun bir gezegenidir. Bunun gibi Ay da, en önce Dünyamızı hisseder. Koca koca okyanuslarımızın oradan oraya, Ay’ın hareketine bağlı olarak savrulduğunu, “**dev gel-git olaylarının**” da böylece oluştuğunu anımsıyorsunuzdur.

Uzayda her şey her şeyi (az veya çok) hisseder.

Nasıl hisseder?

İşte, “**gravitasyonel çekim yasası**” yüzünden hisseder.

Dünyamızın olduğu konumda; Güneşimiz gibi yüz milyarlarca ve yüz milyarlarca yıldızın, galaksilerin, uzayda ne varsa hepsinin, “**gravitasyonel bir bileşke etki alanı**” oluşmaktadır.

Dünyamız ve biz, böyle bir “**etki alanının**” içinde bulunmaktayız.

Yalnızca “**yer çekimine**” maruz değilizdir. O, gerçi bizim açımızdan başlıca “**gravitasyonel etki**” kaynağıdır. Ama dediğim gibi irili ufaklı öteki pek çok gravitasyonel etkinin de ortasında bulunuyoruz.

Konumuz açısından Einstein’ın “**Genel Görecelik Kuramı**” özetle şöyle anlatılabilir:

- **Madde uzayın nasıl büküleceğini (burulacağını, eğileceğini) belirler. Uzay da, maddenin nasıl hareket edeceğini belirler.**

Öyleyse işte, başta Güneşimiz, tüm gök cisimleri, Dünyamızın bulunduğu konumda bir “**uzay bükülmesi**” meydana getirmekte; söz konusu uzay bükülmesi de “**Dünyamızın uzaydaki hareketini**” belirlemektedir.

*

Ama bakın, az önce açıkladığım gibi, şu var :

Dünya üzerindeki (gece-gündüz, toplam) “**kozmik etki**”; yaza, kışa, bahara göre, pratikçe “**değişmez.**” Bizim yaz gecelerinde başka, kış gecelerinde başka “**yıldız takımlarını**” seyrediyor olmamız, bahsettiğimiz etkiyi değiştirmiyor. Çünkü işte “**kış gündüzlerinde**”, biz görmesek de, yaz gecelerimizin yıldız takımları tamı tamına karşımızdadır. Tıpkı bunun gibi, “**yaz gündüzlerinde**” de, biz görelim görmeyelim, kış gecelerimizin yıldız takımları, eksiksiz bizimledir.

Gerçi Dünya, Güneş etrafındaki yörüngesi üzerinde yazdan kışa, “**çapsal**” olarak yuvarlak 300 milyon kilometre “**ötedeki**” bir konuma geliyor. Ama bu, yıldızların bize uzaklığı yanında hemen hiçbir değişiklik oluşturmayacak kadar mini minnacık bir boyut kalıyor.

Eskimolar İçin Başka Yıldız Falı!..

Diğer bir açıdan ne ki şu söylenebilir:

Yerküre üzerinde, mesela kuzeyden güneye yer değiştirirsek, o zaman, başlangıçta (*bizim*) “**doğrudan**” maruz bulunduğumuz gökyüzü etkisi, yahut geceleri seyrettiğimiz yıldız takımları başkalaşır!

Şu anda Tokyo ya da New York Semaları’nda izlenen yıldız takımları, bizim gördüklerimizle aynıdır. Ama Avustralya’da ya da Şili’de, Arjantin’de Madagaskar’da; geceleri gökyüzünde görülen yıldızlar bizim gördüklerimizle aynı değildir. Buralarda çünkü (cepheden), başka başka “**evren doğrultuları**” seçilmektedir.

*

Umarım zihninizi karıştırmıyorumdur. Dünyada herhangi bir noktada, geceleri yıl boyu, farklı farklı yıldızlar görüle de; gece-gündüz algılanan “**toplam kozmik etkinin**” yaz-kış dönüşümüne bağlı olarak (esas itibariyle) değişmeyeceğini, az önce ifade etmişim. Burada dikkate getirmek istediğimse, kuzey yarım kürenin ve güney yarım kürenin, aynı bir andaki gökyüzü manzaralarının farklı olduğu, buna da bağlı olarak “**doğrudan**” algıladıkları “**kozmik etkinin**” aynı bir etki olmadığıdır.

Düşünceyi biraz daha geliştirirsem, Kuzey Kutbu’nda yaşayanlarla Güney Kutbu’nda yaşayanların, örneğin bizim “**yıldız falı**” malzemesiyle; (*bize göre*) aylık sürelerle gelip geçen Oğlaklarla, Yaylarla, Kovalarla, bir ilgileri kalmadığını görüyoruz! Onların gökyüzü bizimkine, bizim gökyüzümüz onlarınkine, onlarınki, ayrı ayrı birbirlerininkine, hiç ama hiç benzemiyor! Söz gelişi Dünyanın tam tepesinden (Kuzey Kutbu’ndan) seyredilen gökyüzüyle, Ekvator’dan, yahut Dünyanın “**alt ucundan**” (Güney Kutbu’ndan) seyredilen gökyüzü, çok ama çok farklı oluyor. Kuzey kutbu; Güney-Kuzey doğrultusundaki yıldızları görüyor. Nedir ki, Kuzey-Güney doğrultusundaki yıldızları, Dünya “**perdelediği**” için hiç göremiyor.

Bizim gökyüzünde, gece yarısında tepeye yakın gördüğümüz “**Kutup Yıldızı**”, Ekvator’a yakın yerlerde (geceleri) “**ufuk çizgisinin**” biraz üstünde görebilecek, güney yarım küredense, hiç görülmeyecektir.

Bu durumda eğer hala ısrarcıysak; **“Eskimolar için ayrı bir yıldız falı”**; Güney Kutbu’na yakın oturanlar için, daha da ayrı *(bir de tabii buralarda altı ay gece altı ay gündüz olduğu için altı aylık sürelerle dönüşen)* bir yıldız falı oluşturmamız gerekecektir!

Ne yapalım, işte böyle!

Burçlar

Hem sonra şu **“Burçlar”** tam nedir, bilir misiniz? Hadi gelin,sizi uzaklara götüreyim.

Biliyorsunuz Güneşimizin dokuz gezegeni var. Birisi, ona uzaklık olarak, üçüncü sıradaki Dünyamız.

Güneş; adına Samanyolu dediğimiz Galaksimizin kenarında bir yerde bulunuyor. Samanyolu Galaksisinde Güneşimiz gibi, 200 milyar kadar yıldız var. saymakla bitmez.

Nereden çıkıyor böyle bir sayı diyeceksiniz. İnanır mısınız, **“şıp”** diye yapılıveren bir hesaptan. Bunun için **“Güneş’in Galaksinin merkezine olan uzaklığını”** bilmek, esas itibariyle yetiyor. Bu uzaklık yuvarlak 50.000 ışık yılı; yani uzayda ışık hızıyla giderseniz, buradan bizim galaksinin merkezine 50.000 yılda ulaşırsınız. *(Işığın uzayda, saniyede 300.000 kilometre kat ettiğini hatırlatayım.)*

Diyebilirsiniz ki, 50.000 ışık yılı, **“devasa bir uzaklık”**; bu nasıl ölçülüyor?

İnanır mısınız, bu da çok basit. **“Dünyanın Güneş etrafındaki yörünge yarıçapı”** keza ölçüm için kullanılan teleskopun, diyelim ki ilkbaharda ve sonbaharda **“galaksinin merkezi”** doğrultusu ile **“Dünyanın Güneş etrafındaki yörünge yarıçapına, galaksinin merkezi, Dünya ve Güneş’ten oluşan düzlemde çizilecek dik doğrultu”** arasındaki açıların (kolaylıkla) belirlenmesinden hareketle...

Böylelikle bulunacak, **“Güneşle Galaksinin merkezi arasındaki uzaklık”**, bir yandan; bir de **“Güneşin Galaksi Merkezi etrafındaki hareket hızı”**, diğer bir yandan, bilinince o zaman bizimle, **“Galaksi”** nin merkezi arasında kalan yıldızların **“toplam kütlelerini”**, bir çırpıda hesap edebiliriz.

Yıldızların her birinin kabaca, Güneşimiz kadar olduğunu düşünürsek, Galaksimizdeki yıldız sayısını, hemencecik, yuvarlak 200 milyar olarak belirleyebiliriz.

Güneşimizin, Galaksi merkezinin etrafında, yarı çapı 50.000 ışık yılı olan yörüngesi üzerindeki hareket hızının, saniyede 250 kilometre olduğunu da kaydedelim. Buna göre Güneşimiz, Galaksi etrafındaki bir turu, yaklaşık 200 milyon yılda bir tamamlamaktadır.

*

“**Yıldız Falı**”nın kilit taşı “**Burçlar**” var ya... İşte bunlar Galaksimiz Samanyolu’nda işaret ettiğimiz “**yıldız takımlarından**” (onları gerçekte biz takımlaştırıyoruz) oluşmaktadır.

Örneğin Aslan Burcu’nun en parlak yıldızı Regulus, bizden 26 ışık yılı uzaklıktadır. Bu burçtaki yıldızlar birbirlerinden yuvarlak birkaç yüz ışık yılı uzaktadırlar.

Bu yıldızların, ya da yıldız takımlarının, üzerimizde belirgin bir etkiye sahip olduklarını savlamak, çok güç, hatta pratikçe imkansız görünüyor.

*

Biraz daha ileri gidip, burçların, ya da söz konusu yıldız takımlarının “**pencerelerinden**” teleskoplarımızın gördüğü geri plandaki, her biri Samanyolu galaksimiz gibi olan milyarlarca ve milyarlarca yıldızdan oluşan, binlerce ve binlerce galaksinin, üstümüzdeki toplam kozmik etkisinden de söz açmak isteyebiliriz.

Bunlar bize, birkaç milyon veya birkaç on milyon ışık yılı mesafelerde yer alıyor. Bakın örneğin; “**Aslan Burcu**”nun “**penceresinden**” (teleskopa) görünen galaksiler bizden yuvarlak 50 milyon ışık yılı uzakta. “**Aslan Burcu**”nun penceresinden yaklaşık “**dört yüz galaksi**” görüldüğünü de bu arada kaydedebiliriz!..

Bir de tabii şu var:

Yıldızlar ya da galaksiler, bizden ne kadar uzaksa: bizden o nispette yüksek hızlarda olarak, sürekli uzaklaşıyorlar. Örneğin Aslan Burcunun penceresinden (teleskopa) görünen galaksiler bizden ortalama olarak, saniyede 20.000 kilometrelik bir hızla kaçmakta, yani uzaklaşmaktadırlar!.. Korkunç değil mi?

*

Birkaç milyon ışık yılı gibi bir uzaklık, bizim galaksinin 50.000 ışık yılı olan boyutuna bakılınca, bayağı büyük gibi duruyor.

Aslını ararsanız (Galaksimiz Samanyolu’nun boyutu) 50.000 ışık yılı da; biz Dünyaya sıkışmış “**uzay yaratıkları**” için, inanılması zor bir boyutu oluşturuyor. Bize en yakın yıldızlar, birkaç ışık yılı mesafede. Bu bile devasa bir mesafe.

Şu var ki “**evrenin**” bildiğimiz (neresiye orası) “**öteki ucu**”, buradan “**milyarlarca ışık yılı**” mesafede!

Bırrrrrr!..

Buna göre, tabii Galaksimizin sınırları; hatta birkaç milyon ya da birkaç on milyon ışık yılı boyutları bile, hani neredeyse, “**kapı komşumuz**” olmuş oluyor!..

Ne manzara! Ne müthiş!..

*

Şimdi böyle bir acıdan bakarsak; değil Dünyanın Güneş etrafındaki yörüngesi üzerinde dolaşmaktayken, “**yazdan kışa**” sergileyeceği 300.000 milyon kilometrelik bir “**ötelenme**”... Güneş Sistemimizin, Samanyolu Galaksisi’nin merkezi etrafında, 200 milyon yılda bir attığı “**tur**” dolayısıyla, yarı yolda sergileyeceği 100.000 ışık yıllık bir “**ötelenme**” dahi, Samanyolu’ndaki yıldızların, yıldız takımlarının, haliyle de bunların penceresinden seçilen, milyarlarca ışık yılı uzaklıktaki sayılamayacak kadar çok galaksinin üzerimizdeki etkisini, pratikçe “**hiç**” değiştirmeyecektir.

Bu sebeple işte, burçların “**karakterimiz**” üzerinde “**belirgin bir etki**” oluşturabileceğini, hiç ama hiç düşünmüyorum.

Meraba Kova!..

Böyle olunca; doğrusu son zamanlarda kimi televizyon kanallarında, ilginç dekorlar içinde sıkça rastladığımız, şu tür “**hastrolojik kehanetleri**” de, doğrusu ayıplıyorum :

- **Meraba Kova! Çalışkanlığınla, şanssızlığını yeneceksin. Kalpler sana ulaşmak için can atıyor. Bu ay, düşündeki karşı cinsle tanışacaksın.(Biraz nükte ile devam edeyim.) Yarın bir ara sıkışabilirsin. Alaturka yahut alafranga hela fark etmez; karşına önce hangisi çıkarsa tereddüt geçirmeden oraya dalabilirsin. Daha sonra rahatlayacaksın. Talihin açılacak.**

*

Şimdi bir kısmınız “**şaka**” yaptığımı, ya da konuyu abarttığımı düşüneceksinizdir. Ama bakın en çok satan gazetelerimizden birinin 1 Ocak 1994 tarihli ekinde “**hastroloji köşesinde**” sözgelisi, Aslan Burcu için ne yazıyor, aynen aktarıyorum.

- **Enerjik bir dönemin başındasınız. Aşk konusunda neler olup bittiğinin farkında değilsiniz. Çevrenizdeki insanları, nasıl etkilediğinizi bilmek istemezmişsiniz gibi bir havanız var. Mesleğinizde, niteliklerinizin sınırlarını zorlama aşamasındasınız. Artık başarı kaçınılmaz. Parasal açıdan, gelir ve gider dengeyi, bir türlü kuramıyorsunuz. Ruh sağlığınıza dikkat edin. Gezin dolaşın!.. (Kusura bakmayın, sonrasını ben söylemek istiyorum!) Evet... Gezin, dolaşın. Bir süre sonra çişiniz gelebilir. Bir kuytu bulun. Kimseye görünmeden rahatlayabilirsiniz. Daha iyisi, bir yeşillığe işemenizdir. Çişinizden harika gübre olur. Yeşillığe yeşillik katacaksınız. Tekrar sıkışmıncaya kadar, sevinçli saatler yaşayacaksınız!..**

*

Ünlü astrologlar beni bağışlasın. Ama ortadaki, bana sorarsanız maalesef dehşetli bir, “**şarlatanlık**” değilse; “**şaka**” yollu “**danışıklı bir kandırmaca**”dır. Bu anlatılanlarda; hangi yıldızın, hangi burcun, tanrı aşkına ne etkisi olurmuş!..

Şimdi diyeceksiniz ki, “**ciddi yıldız falı**” bakılırken, “**ciddi yıldız haritaları**” çiziliyor. Hatta ayrıntıda, yalnızca doğum yılınız, ayınız değil, doğum saatinize kadar gidiliyor ve (doğumunuzdan) örneğin kırk beş sene sonra, şu saat için, “**talihinizle**” ilgili “**ahkam**” çıkartılabiliyor. Güneş etrafındaki Dünyamız dahil, gezegenlerin göreceli konumları, “**doğduğumuz zaman**” ve “**şimdi**” belirlenince, “**falınız**” da belli oluyor.

*

Açıklaya geldiğim mekanizmalar çerçevesinde, gezegenlerin dizilişlerinin, Dünyamız üzerinde çok küçük de olsa, bir “**etki farklılaşması**” meydana getireceği, evet, doğrudur. Ama buradan yola çıkarak; “**şanslı**” yahut “**şanssız**” zamanlarımız, ve yahut yaşamsal dönüşüm girişimlerimizin “**başarı olasılığı**” hakkında ahkam çıkarmak gayretinin bir mana ifade edebileceğini hiç sanmıyorum.

Gerçi her şeyimizle elbette, Dünyamız koşullarına “**uyum**” sağlamış yaratıklarız. Aylık, “**Freudien**” bir “**biyoryitmimiz**” olduğunu gözlemliyoruz. Özellikle “**kadınların**”, sağlık belirtisi özelliğindeki aylık periyodik, şaşmaz “**adetlerini**” çarpıcı bulmamak elde değildir. “**Günlük biyoryitmimizin**”, diğer taraftan, Dünyanın kendi etrafındaki dönüşü demek olan gec gündüz oluşumundan kaynaklandığına pek şüphe yoktur. Ama buradan yola çıkıp, meseleyi “**hastrolojik burç falına**” kadar taşımayı (*astrolojiye gönül verenlerden özür dileyerek ifade ediyorum*) “**abes**” bulmaktayım.

*

Kısa bir süre önce devlet televizyonumuzda, halen koalisyon ortağı olan partinin genel başkan adaylarının hastroloji fallarına “**ciddi ciddi**” bakılmış; değerli arkadaşlarımız da, korkarım biraz, kendilerine hastroloji piyangosundan acaba büyük ikramiye vurmakta mı diye fallarını, merak içinde, “**ciddi ciddi**” dinlemişlerdi.

Bu kadarına bir “**fantezi**” olarak bakacak olsak bile; geçenlerde program yapımcısının, mesleki başarılarını bir vesileyle anlatma ihtiyacında olarak, bu fal seansını da , öteki birçok bir şey arasında, dikkate getirdiğini görünce, valla küçük dilimi yutacakmış gibi oldum. Yapımcı, genel başkan adaylarının yıldız falına baktırmasını, “**mesleki bir başarı**” olarak takdim ediyor; ne kadar başarılı olduğunu da, “**falda**” en şanslı çıkan adayın, sonunda genel başkan seçilmesine bağlayıp, “**hararetle**” vurguluyordu. Böyle bir gelişmenin Tanzimat Dönemi’nde İmparatorluk Televizyonu’nda değil de, Cumhuriyetin 70 Yılı’nı idrak etmiş Türkiye’nin Devlet Televizyonu’nda yer almasını, hayretle karşılamamak mümkün değildir. Herkesin inanışına, ihtiyaçlar içindeki yönelişine, elbette saygı duyarız. Şu var ki “**abesle iştigal**” bir de bol keseden “**üfürmeli**” bir üslup sergiliyor olarak; hiçbir tutarlı analiz, hiçbir objektif kestirim, hiçbir çağdaş gazetecilik, yorum ve yayıncılıkla, bağdaştırılmaz. Türkiye Cumhuriyeti Televizyonuna da, ne şekilde olursa olsun, yakışmaz. Böyle düşünüyorum.

Papatya Falı ve Mantıksızlığın Mantığı

Bu noktada; **“pozitif bilime ters”** saydığımız, ama ihtiyaçlardan kaynaklandığı belli, **“batıl”** (temelsiz, çürük) inanış ve yönelişlere karşı, **“anlayışlı”** olmamız gerektiğini özellikle vurgulamayım.

Hepimiz biraz, **“batıl motiflere”** bezeli bir **“inanç dünyasının”** içinde yetiştik.

“İnanç dünyasının” daha doğrusu **“kültürün”** nasıl oluştuğu; nelere, nasıl dayandığı, ağır ağır nasıl değiştiği ve geliştiği, sosyal antropolojinin (kültür bilim), o arada sosyoloji (toplum bilim), psikoloji (ruh bilim veya ben bilim), hatta psikiyatrinin (benliği tedavi biliminin) bir baş konusudur.

Böyle bir konuya, **“akademik”** olarak **“eğilmek”** bir şeydir.

Bu belirlemenin ışığında konumuza devam edeyim...

“Batıl”ın, çok düşündürücü, o ölçüde çok **“şirin”** bir tarafı var:

- **Çaresizliği, acayip bir sistematığı normalize ederek aşiyor ve ruh sağlığını, ayakta tutabiliyor!**

İşte **“papatya falı”**:

- **Yavuklunuz, sizi seviyor mu, sevmiyor mu?**

Böyle bir soruyu düşündüğünüze göre; **“sevmemesi ihtimali”**, **“sevmesi ihtimalinden”** daha yüksek, değil mi? Hatta **“sevmesi ihtimali”** hiç yok gibi bir şey!..

Pek iyi, o zaman ne yapacağız?

Papatyamızın yapraklarını; **“seviyor”** – **“sevmiyor”**, diye kopartıp, son kalan yaprağın, bize ne dediğine bakacağız. **“Seviyor”** derse, dünyalar bizim olacak... Es kaza, **“sevmiyor”** derse, ne gam... Fala yeniden başka bir papatyayla başlayabiliriz ve elimizdeki papatyanın son yaprağı (bize) **“seviyor”** deyinceye kadar, **“fal uğraşımızı”** sürdürebiliriz. Hatta ayrı ayrı **“papatya sonuçlarına”** bakarak, bir **“ortalama”** almayı dahi düşünebiliriz. İki papatyadan **“sevmiyor”**, ama dört papatyadan **“seviyor”** çıkmışsa, **“papatya falınız”** üçte iki çoğunlukla, **“yavuklunun sizi sevdiğini”** gösteriyor demektir. Dünyalar artık sizin olabilir!..

“Acayip”, ama **“harika bir sistematik”**. Onu **“normalize”** edince (yani, her ne ise “o kestirimin” gerçeğe tam uygunluk içinde olduğunu düşünerek), **“olası bir mutsuzluğu”** aşılıyor, **“mutlu”** oluveriyorsunuz.

Ben buna “**mantıksızlığın mantığı**” diyorum.

Başlı başına bir kitap konusudur, “**mantıksızlığın mantığı**” ve bilir misiniz, bir çoğumuzun tüm yaşamımızı, yönlendirmektedir.

“**Mantıksızlığın mantığı**”, diğer taraftan benim bildiğimce, hiç çalışılmamış dehşetli bir “**fiktif**” (hayali) “**matematik dünyayı**” işaret etmektedir.

“**Matematik**”, esas itibariyle “**fiktif**”tir. Ama, “**fizik dünyanın**” tasavvurunda ve (*ne demekse*) “**gerçeği**” modellememizde, fevkalade “**güçlü**” bir aparatır. Ama böylesi bir matematik; “**mantıklılığın mantığı**” ya da “**mantıklılığın sistematiği**” olarak tanımlanabilir.

Farklı bir deyişle, söz konusu açıdan, “**doğa, temelde mantıklıdır**” ve “**şaşırtıcı bir mantıklılığı**”, “**görkemli**” biçimde sergiler.

Ne ilginçtir ki, “**doğanın**” milyarlarca yıllık oluşumunun; içinde bulunduğumuz evresinde olsun, “**nihai bir ereği**” gibi duran “**insan beyni**”; “**mantıklılığın**” olduğu kadar, “**mantıksızlığın**” da “**kuluçkası**” olmaktadır.

Başka bir anlatımla; “**mantıklılık**” kadar, “**mantıksızlık**” da; daha doğrusu “**mantıksızlığın mantığı**” da; fevkalade “**doğal bir gelişme**” olarak çıkmaktadır karşımıza!..

Ve işte böyle bir “**mantık**”, benim bildiğimce, “**matematik**” olarak hiç çalışılmış değildir.

“**Mantıksızlık mantığının**” temel bir özelliği; dikkate getirdiğim çerçeveden kolayca görülebileceği gibi, “**üst üste**” meydana gelen (çakışık) iki olay arasında “**nedensel**” bir ilişki bulunduğunu varsaymasıdır. Papatyanın son yaprağı eğer “**seviyor**” diyorsa; “**ölçüt**” bu olduğuna göre, yavuklu o zaman sizi seviyordur! Yavuklu sizi seviyorsa, papatyanın son yaprağı, size (görünmez, bilinmez bir mekanizma sayesinde), “**neden-sonuç ilişkisi**” ile, işte “**seviyor**” diyecektir.

Ama bakın şu var...

İki olay arasında bir “**nedensellik ilişkisi**” bulunmaktaysa, tabii hiç kuşkusuz bu iki olay “**üst üste**” gelecektir. Nedir ki “**üst üste**” meydana gelen (çakışık) her, “**iki olay**” arasında, mutlaka bir “**nedensellik ilişkisi**” yoktur. Yavuklu sizi sahiden seviyorsa, papatya falında da son yaprak sizi “**seviyor**” diyorsa... Bu, ne yazık ki, “**yavuklunuz sizi sevdiği için, fal da, onu gösteriyor**”, demek olmaz! Hepsi hepsi iki olay, “**üst üste**” geliyor yani çakışıyordur, o kadar.

*

Bana sorarsanız, “**mantıksızlığın mantığı**” bir “**derya**”dır. “**Mantık**”; “**mantıksızlık mantığının**”, çok özel bir hali olsa gerektir. Mantıksızlık mantığı, tüm “**batıl motifleri**” ve “**fantezileriyle**” devasa “**kaotik bir dünyayı**” resmediyorsa; “**mantık**” bunun ortasında, “**kaostan düzenliliğe dönüşümün**”, bir “**cazibe merkezi**” gibi duruyor!

Bakın işte, tamamıyla mantıksız “**sanat**” olmaz ama, mantıksızlık mantığının girmediği bir uğraş da, herhalde kolaydan “**sanat**” adını alamaz. Sizin anlayacağınız “**batıl**” (yani temelsiz olan, çürük); tıpkı örneğin “**sanat**” gibi, tabiatıyla, “**kültürün**” bir parçasıdır. Bu arada “**papatya falı**” veya yıldız falı yahut “**hastrolojiyi**” de; ne olduğu ve ne olmadığını tartışma konusu saklı olarak, biraz böyle “**sanatsal**” bir bağlamda değerlendirmeliyiz!

Evet öyle !..

Hiç unutmuyorum. Bir çoğunuz da anımsayacaksınızdır. Raj Kapoor’un oynadığı “**Avare**” diye bir Hint filmi, sanırım otuz beş yıl önce herkesin gözpınarlarını kurutmuştu. Bence, klasik bir Yeşilçam senaryosu, “**Avare**”.

Ama bir yeri var ki, inanılmaz bir derinlikte; dekorlar, danslar ve şarkılarla, “**batıl dünyamızdan**” kesitleri, çok büyük bir ustalıkla, karşımıza getirmeyi başarıyordu. Orada, Hintli’nin ve Türk’ün batıl dünyalarının motiflerinin ne kadar aynı olduğunu, şaşkınlıkla izleyebilirsiniz.

*

Biliyor musunuz “**en zoru**” his dünyamızı, inanç dünyamızı, özlemleri, “**zıplamalı**”, “**ters geçişli**”, “**uyduruk**” olduğu kadar “**beynimizin gerçekliği**” olan çıkartsa maları; “**batıl**”ı; kısaca “**mantıksızlığın mantığını**” resmetmektir. Müthiş zordur, bu!..

Her birimizin beyni, içinde yaşadığımız şu evrenden çok daha karmaşık olsa gerektir. Evren çok muhtemelen sınırsız olmakla beraber, sonludur. Buna bağlı olarak, “**fizik bilginin sonlu**” olduğunu düşünebilirsiniz. Yani “**evren**” ne kadar karmaşık olursa olsun, yine de “**sonlu bir tahayyül ürünü**” sayılabilir. Ama sanırım hiçbir beynin, “**tahayyül sınırı**” yoktur.

Ne kadar çarpıcı!..

Kısaca “**evren**” ve “**fizik**” sonlu, ama “**sanat**” (o arada tabii batıl) sonsuzdur. Kim bilir bir de, kaç boyutlu sonsuzdur.

Tahayyülün “**gerçekçi**” olması gerekmiyor. Tahayyül “**gerçekçi**” olmasa da, “**beyinde bir gerçeklik**”tir. İşte tıpkı “**astroloji saplantısı**” gibi...

Hissediş

Bu bir yana, “**fal**”dan devam edecek olursak, “**hissediş**” diye, kimilerinde ötekilerden çok daha gelişmiş olan bir “**melekeden**” söz ederek yazıyı tamamlayayım.

Yüzümüzdeki çizgiler, malum, sevinçli, üzüntülü veya kaygılı olduğumuzu, bariz ipuçlarıyla sergiler. Buradan yola çıkarak **“derin”** bakabilen bir kimse, **“el falı”** yahut **“kahve falı”** bahanesiyle, bize karakterimiz, iç dünyamız, beklentilerimiz, ihtiraslarımız, nihayet yarınımız ile ilgili olarak, gerçekten, çok çarpıcı şeyler söyleyebilir. Bu **“gerçek bir hissediş”**tir ve **“batıl”**(temelsiz ve çürük) değildir. Şu var ki burada, sizi tam anlamıyla **“okuyan”** bir kimsenin, sizinle yoğun bir **“etkileşmeye”** girmesi gerekir. Bir de tabii, **“okumanın sınırı”** önem taşır. **“Okuma”** bitip **“üfürme”** başlarsa, o zaman iş **“dejenere”** oluyor demektir.

Ayrıca dikkat edin lütfen; **“okuma”** muhakkak, **“doğruları”** belirtiyordur, demiyorum. Örneğin siz, çok esenlikli bir ruh halindedesinizdir. Bir arkadaşınız, dış çizgilerinizi yanlış anlamakta ve size **“Bir sıkıntı mı var?”** diye, ama çok dostça yaklaşmaktadır. Buradaki **“hissediş”**, o zaman gerçeğe bağdaşmamaktadır.

Olsun, **“hissediş”** diye bir şey, apaşıkardı. Bu açıdan örneğin, **“kahve fallarından”** korkabilirsiniz! Bu konuda örneğin Ayşecik (*kız kardeşim*) müthiş mahirdir.

Ama birisi **“Kahve Falı”** diye bir kitap yazarsa; işte burada, bana sorarsanız, **“mantıksızlığın mantığı”** dışında hiçbir mana yoktur; bir defa fal söyleyenle falı bakılan arasında bir **“etkileşme”**, bir **“hissediş”** yoktur. Etkileşme olmayınca, doğru ya da yanlış, **“hissediş”**de yoktur!

Kimse alınmasın; **“Hastroloji”** de de, öyle burçlara göre, telefon numaralarıyla fal söyleyip, **“gaipten”** haber veriyor görünmek, Allah versin ama, dehşetli bir **“para tuzağı”** reklamıdır, aldatmacadır, duygu sömürsüdür. Artık, televizyonlara kadar çıkan öteki **“fal zıvrıkları”**na, **“tarota”**, **“tokata”**, neyse işte, kerizle meye, kerkenezliğe, o arada **“kayıp eşyanızı bulan fala”** girmeyelim. Zannediyorum zaten, başta **“hastroloji tutkunları”**, fal dünyasının ve sanayiinin, bir hayli **“bedduasını”** almış olmalıyım. Bir de maazallah, **“büyü teknolojisinin marifetlerine”** hedef olursam, sonra ne yaparım!..

*

Ne garibime gidiyor biliyor musunuz? Böyle bir yazı inanın, (*tam zamanlı*) birkaç haftada, ancak yazılır. Tabii tüm bilginiz, zihninizde hazırsa... Bakın bu yazıyla; kendini frenlemeyip, **“beyhude”** yere **“fal”** ile rahatlatma eğitiminde olan, (*umarım*) binlerce okur, hastrolojik fal telefonlarını **“aramak”** suretiyle, toplamda milyonlarca ve milyonlarca lira tasarruf sağlayabilecektir. Oysa ben, size bu yazıyı 200 gram pastırma fiyatına yazıyorum. O da, yayıncının tahakkuk insafına kalmış olarak!..

Ya !..

Sizin anlayacağınız, **“hastrolog”** olmaya bakın; **“bilim adamlığını”** bırakın; bunun bir getirisi yok. Öteki türlü ise...

Allah kolaylık versin!..

Ben Konfüçyüs’ün sözüne uyamadım, bilmeden düşündüm. Benim kadar çok **“beddua”** almak istemezseniz, bari bunu siz yapmayın!..

Üzülmenize, valla kıyamam!..

“**Bol yıldızlı günler**” dileklerimle, hadi hoşça kalın...

TEŞEKKÜR

Yazıda oluşan bir bilgi noksanını gidermeme yardımcı olan sevgili Profesör Mehmet Emin Özel'e teşekkür ediyorum.

*

Yazıyı titizlikle okunurluğa kavuşturan Sevgili Sirel Ekşi'ye, ayrıca gönülden teşekkürler ediyorum.

*

Yazının kimi yerlerinin güzelleştirilmesine Sevgili Oğlum Ozan Yarman'ın, katkıları oldu. Ona da teşekkür ediyorum.

T.Y.